

Tekst 42: *Zagadnienie odrębności narodu Kaszubskiego*, „Zrzesz Kaszëbskô”, nr 30 z 06 IX 1933, [s. 1-2].

Komentarz: *Artykuł skonfiskowano.*

Zagadnienie odrębności narodu Kaszubskiego¹

W uzasadnieniu do postanowienia Sądu Grodzkiego w Kartuzach w sprawie zajęcia nr. 25 naszego pisma (III Ko 472/33) czytamy takie zdanie: „...Twierdzenie, że Kaszubi są narodem odrębnym od narodu polskiego zawiera w sobie wiadomość fałszywą, mogącą wywołać niepokój publiczny”.

Sąd stoi więc na stanowisku, iż nie wolno nam, Kaszubom mówić, że jesteśmy narodem odrębnym od narodu polskiego. Dlaczego? – bo to nieprawda, powiada niezawisły Sąd Rzeczypospolitej Polskiej.

Wychodząc z założenia, że i Sąd mylić się może, pozwolimy sobie w niniejszym artykule rozważyć, czy stanowisko zajęte w tej sprawie przez Sąd jest słuszne i zgodne z rzeczywistością. Ponieważ nie tu miejsce na zawile wywody naukowe i ciężkie kombinacje myślowe, tylko pobieżnie zastanowimy się nad tym zagadnieniem.

Należałoby najpierw określić pojęcie narodu. Przyjmiemy popularną definicję, że słowo „naród” oznacza „pewną grupę ludzi, zjednoczonych w imię wspólnej przeszłości, związanych interesami doby obecnej i dążących do wspólnych celów na przyszłość”. Czy nas Kaszubów cechują te trzy zasadnicze elementy składające się na pojęcie narodu? Odpowiadamy twierdząco, bo jednoczy nas i wspólna przeszłość, łączą nas obecnie jedne i te same interesy i dążymy do tych samych celów – więc jesteśmy narodem.

Idzie teraz tylko o ustalenie, czy tworzymy naród od polskiego odrębny. Mówiło i mówi się o tym bardzo dużo. Napisano na ten temat całe tomy, ale nigdy nie pytano się o zdanie samych Kaszubów. Kiedy zaś milczący dotąd Kaszubi nareszcie się odzywają i swoje w tej sprawie wypowiadają zdanie, zamyka im się usta. A przecież – niezależnie zupełnie od wyników naukowych, rozstrzygnięcie tej kwestii należy przede wszystkim do samych Kaszubów. *P r z e ś w i a d c z e n i e n a s z e, p o c z u c i e K a s z u b ó w, a w i ę c s ą d, z r o d z o n y w p i e r s i a c h n a s z y c h d e c y d u j e o n a s z e j o d r ę b n o ś c i* [wyróżnienie w oryginale – D.Sz]. Czujemy, że żyjemy duchem nam tylko właściwym, duchem kaszubskim, który na zewnątrz przejawia się w odrębnej od

polskiej mowie, odrębnych zwyczajach, obyczajach itp. i stajemy z prawem do życia narodowego. To prawo zaś gwarantuje nam na terenie Państwa Polskiego w pierwszym rzędzie Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i nie jest władna odebrać nam go instytucja państwowa, jaką jest Sąd.

---

¹Tak w oryginale (z wielkiej litery).